

- ऋणनिर्देश -
=====

आभार प्रदर्शन हा एक औपचारिक भाग असला तरी अंतःकरणाची भाषा व्यक्त करण्याचे एक माध्यम म्हणून मी त्यांचा स्वीकार करणार आहे. माझ्या शोध निबंधाचे काम करण्यास ज्यांची सतत प्रेरणा व मार्गदर्शन मिळाले ते माझे मार्गदर्शक डॉ. अशोक चौसाळकर यांचे मी आभार मानतो.

तसेच राज्यशास्त्र विभागाचे विभाग प्रमुख डॉ. के.के. काळेकर यांच्या प्रोत्साहनामुळे तसेच अधिव्याप्ताते डॉ. गोपाळ गुरु. प्रा. सुरेंद्र जोळे, प्रा. श्रीमती वासंती रासम, गुरुवर्य प्राचार्य डी.यु. पवार, डॉ. भालबा विभुते यांचे बहुमोल मार्गदर्शन या कामात मिळाले. मी त्या सर्वांचा ऋणी आहे.

या शोध निबंधाचे काम लवकर पूर्ण करण्यासाठी सातत्याने पाठपुरावा करणारे माझे सहकारी मित्र प्रा. व्ही.एस्. पाटील, प्रा. एम्.आर. घनवट, प्रा. बाळासाहेब भोसले, प्रा. भूपाल पाटील, प्रा. विलास मगदूम, प्रा. सुखादेव भोळे, प्रा. विलास गोसावी, प्रा. नागेश नलवडे, सौ. भारती पाटील, श्री. अशोक पाटील, श्री. विष्णूपंत साडे, श्री संभाजीराव तोरस्कर आदी मित्रांचाही तसेच ज्यांनी प्रत्यक्षाप्रत्यक्षा मदत केली त्या सर्वांचा मी आभारी आहे.

शेवटी ज्यांनी मला शिक्षण घेण्यासाठी आजपर्यंत प्रोत्साहन दिले त्या माझ्या आई-वडिलांचा व कुटुंबियांचे ऋण व्यक्त करणे मी माझे कर्तव्य समजतो.

कोल्हापूर
दि. ३१/५/८८

(श्री व्ही.जे. पाटील)

अनुक्रमणिका

		पान क्रमांक
प्रकरण १ ले	प्रस्तावना	१ ते ३१
प्रकरण २ रे	म. जोतीराव फुले व महाराष्ट्रातील शेतीप्रश्न	३२ ते १०१
प्रकरण ३ रे	लोकमान्य टिळक आणि महाराष्ट्रातील शेतीप्रश्न	१०२ ते १५०
प्रकरण ४ थे	म. फुले आणि लो. टिळक यांचे शेती प्रश्नाविषयीचे विचार तौलनिक आणि टीकात्मक अभ्यास	१५१ ते १७३
उपसंहार		१७४ ते १८१
परिशिष्ट		१८२ ते १८३
संदर्भ ग्रंथ सुची		१८४ ते १९१